

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

RAPORT

privind activitatea de soluționare a petițiilor în anul 2019

În conformitate cu prevederile art.24 alin.(1) lit.g) din Regulamentul de organizare și funcționare a Curții Constituționale din 07.03.2012, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I nr.198 din 27 martie 2012, Secretariatul General al Curții Constituționale soluționează petițiile adresate de cetățeni și organizații, în baza rezoluției președintelui Curții Constituționale.

Potrivit prevederilor art.2 din Ordonanța Guvernului nr.27/2002 privind reglementarea activității de soluționare a petițiilor, aprobată – cu modificări și completări – prin Legea nr.233/2002, prin petiție se înțelege „*cererea, reclamația, sesizarea sau propunerea formulată în scris ori prin poștă electronică*”¹, pe care un cetățean sau o organizație legal constituită o poate adresa autorităților și instituțiilor publice.

Deși reunite generic sub termenul de „petiție”, formele de exercitare ale dreptului de petiționare prezintă anumite trăsături distinctive nu doar prin conținutul acestora, ci și prin regimul juridic aplicabil. Dacă o *cerere* poate fi adresată oricărui organ al autorității publice, indiferent de sfera și obiectul de activitate, *reclamația* echivalează cu plângerea împotriva încălcării unui drept/săvârșirii unui abuz, iar *sesizarea* pretinde și o acțiune concretă din partea autorității competente în vederea rezolvării respectivelor probleme personale sau de grup (altele decât cele valorificabile pe calea justiției).

Specific procedurilor jurisdicționale, actul de *sesizare* trebuie să respecte anumite cerințe; în cazul instanței de contencios constituțional, acestea sunt prevăzute de art.146 din Constituție și de legea sa organică². Ca atare, scrisorile, petițiile și celelalte cereri care **nu** îndeplinesc cerințele constituționale și legale pentru a fi considerate „*acte de sesizare a Curții Constituționale*”³, se soluționează **pe cale administrativă** de către secretarul general, potrivit rezoluției președintelui Curții⁴ - și doar această activitate intră sub incidența prevederilor Ordonanței Guvernului nr.27/2002 privind reglementarea

¹ Întrucât orice cerere, reclamație, sesizare sau propunere, fie aceasta în *format letric* sau *electronic*, presupune o comunicare „în scris” (non-orală), termenii disjunctivi se referă mai degrabă la „tipul/canalul de comunicare” (pe suport hârtie sau prin e-mail).

² Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.807 din 3 decembrie 2010.

³ în înțelesul art.10 din Legea nr.47/1992.

⁴ art.24 alin.(1) lit.g) din Regulamentul de organizarea și funcționare a Curții Constituționale, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 198 din 27 martie 2012.

activității de soluționare a petițiilor, aprobată – cu modificări și completări – prin Legea nr.233/2002.

În anul **2019**, Curtea Constituțională a înregistrat **816** petiții, din care 759 au fost formulate de persoane fizice, 34 de persoane juridice iar 23 au fost anonime.

Din totalul de 816 petiții, 730 de petiții au fost primite prin poștă sau fax ori au fost depuse direct la compartimentul de registratură, iar diferența de 86 de petiții au fost remise Curții prin poștă electronică (e-mail).

Din cele 759 de petiții formulate de persoanele fizice, 91 de petiții (12%) provin de la persoane aflate în detenție, în executarea unor pedepse cu închisoarea sau față de care s-a dispus măsura arestului preventiv. În aceste situații, petiționarii au solicitat efectuarea unor acte de urmărire penală sau desființarea soluțiilor date de procurori în această fază. De asemenea, petenții au contestat hotărârea de condamnare, cerând fie anularea acesteia și rejudecarea cauzei, fie aplicarea unei pedepse mai mici, invocând în acest sens Decizia nr.368 din 30 mai 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.35 alin.(1) și ale art.39 alin.(1) lit.b) din Codul penal. Totodată, petenții din această categorie au mai reclamat problemele privind cazarea, transportul deținuților, asistența medicală sau relele tratamente aplicate.

În funcție de obiectul lor petițiilor pot fi clasificate după cum urmează:

- 79 de petiții au urmărit sesizarea *directă* a Curții Constituționale cu soluționarea unor excepții de neconstituționalitate a legilor sau ordonanțelor Guvernului, ori a unor dispoziții dintr-o lege sau ordonanță în vigoare, sau, în unele situații, chiar a altor categorii de acte juridice (cum ar fi, acte emise de primar, hotărâri judecătorești), fără a fi respectate normele constituționale și legale referitoare la admisibilitatea unei excepții de neconstituționalitate, atât sub aspectul obiectului excepției, cât și prin prisma subiectului titular al dreptului de sesizare. Ori de cât ori petiționarii au formulat sesizare/cerere de neconstituționalitate pentru a fi înfățișată *direct* Curții Constituționale, aceștia au fost informați asupra procedurii specifice privind sesizarea Curții cu excepția de neconstituționalitate, cu trimitere îndeosebi la dispozițiile art.29 alin.(4) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată.

- 92 de petiții au constat în solicitări de interpretare a unor decizii pronunțate de Curtea Constituțională, de interpretare a unor acte normative, precum și în cereri privind acordarea de consultanță juridică, prin emiterea unor puncte de vedere, a dezlegării unor chestiuni de drept, comunicarea unor opinii care să poată fi valorificate în cazul unor litigii, și altele asemenea. Petiționarii au fost informați că, potrivit art.147 alin.(4) din Constituție, deciziile pronunțate de Curtea Constituțională sunt general obligatorii și au putere numai pentru viitor, având aceleași efecte pentru toate autoritățile publice și toate subiectele individuale de drept. De asemenea, petenții au fost informați

că după pronunțarea unei decizii, Curtea se dezinvestește și nu emite puncte de vedere, opinii sau lămuriri asupra deciziei sale. Totodată, aceștia au fost informați că forța obligatorie a deciziei Curții privește nu doar dispozitivul deciziei, ci și considerentele pe care se sprijină acesta. Dacă rezolvarea problemei s-a regăsit în jurisprudența Curții, atunci petiționarii au fost informați asupra deciziei relevante, eventual reproducând și citate din considerentele deciziei. În fine, Curtea a comunicat petenților că nu are între atribuțiile sale constituționale și legale pe aceea de a acorda consultanță juridică.

- 186 de petiții au privit chestiuni referitoare la activitatea instanțelor judecătorești și a parchetelor. În aceste cazuri, petiționarii au considerat că instanța de contencios constituțional are atribuția constituțională de a controla, anula ori modifica o hotărâre judecătorească sau o măsură dispusă de un judecător sau procuror, în legătură cu activitatea acestora, atunci când, în aprecierea petenților, au fost încălcate drepturi sau libertăți fundamentale. În această viziune, Curtea Constituțională ar avea rolul de a soluționa „căi extraordinare de atac” împotriva hotărârilor judecătorești. Petenții au fost informați că instanța de contencios constituțional este o autoritate jurisdicțională independentă, distinctă de sistemul judiciar și cu o competență specializată, că nu se substituie instanțelor judecătorești și că nu are competența de a verifica activitatea acestora și nici soluțiile pronunțate de acestea. Curtea a precizat în răspunsurile transmise că *„Justiția se realizează prin Înalta Curte de Casație și Justiție și prin celelalte instanțe judecătorești stabilite prin lege”*, potrivit dispozițiilor art.126 alin.(1) din Constituție. De asemenea, a invocat dispozițiile art.126 alin.(2) din Legea fundamentală, conform cărora *„Competența instanțelor judecătorești și procedura de judecată sunt prevăzute numai prin lege”*.

- 54 de petiții au avut ca obiect problematica pensiilor și a altor drepturi de ce privesc asigurările sociale, petiționarii solicitând intervenția Curții Constituționale asupra modului de stabilire a drepturilor ce țin de aceste drepturi, fiind invocată încălcarea unor drepturi constituționale în aplicarea reglementărilor legale privind stabilirea și plata acestora. De asemenea, petiționarii au apreciat că se impune fie elaborarea unor acte normative, fie legi modificatoare a celor în vigoare, în legătură cu drepturile de pensie și/sau alte drepturi de asigurare socială, sens în care au solicitat Curții să inițieze procedura de legiferare sau să oblige Parlamentul la un asemenea demers. Și în aceste cazuri petenții au fost informați că instanța de contencios constituțional poate fi sesizată pentru cazurile expres prevăzute de art.146 din Constituție și numai în condițiile stabilite de legea sa de organizare și funcționare, că, în conformitate cu dispozițiile art.2 alin.(1) din legea menționată, Curtea Constituțională *„asigură controlul constituționalității legilor, a tratatelor internaționale, a regulamentelor Parlamentului și a ordonanțelor Guvernului”*, și că, potrivit art.3 alin.(1) din aceeași lege, *„atribuțiile Curții Constituționale sunt cele stabilite de Constituție și de prezenta lege”*, aceasta pronunțându-se doar atunci când este legal sesizată și în limita competenței sale, conform

regulilor aplicabile fiecărei categorii de atribuții. Totodată, petenții au fost informați că, potrivit art.61 alin.(1) din Constituție, Parlamentul este „*unica autoritate legiuitoare a țării*”, și, în consecință, adoptarea unui act normativ sau modificarea conținutului unei norme juridice, în sensul adaptării ei la realitățile sociale, este o prerogativă exclusivă a autorității legislative.

- 405 petiții au avut un conținut divers. Spre exemplu, unii petenți au solicitat informații privind stadiul dosarelor aflate pe rolul Curții, situație în care Curtea le-a comunicat informațiile relevante și, totodată, le-a adus la cunoștință că pot urmări evoluția dosarelor, accesând site-ul Curții, secțiunea *Căutare decizii/dosare*. Tot în această categorie, s-au exprimat opinii sau puncte de vedere referitoare la aspecte diverse ale vieții, cum ar fi predarea religiei în școli, căsătoria între persoane de același sex, lipsa sau insuficiența veniturilor pentru un trai decent, etc. De asemenea, s-au formulat critici referitoare la activitatea autorităților publice, activitatea unor judecători, procurori, primari sau a altor persoane, comentarii ori simple observații legate de pensiile de serviciu, precum și, de pildă, critici referitoare la Serviciul de Protecție a Copilului din Norvegia (*Barnevernet*), însoțite de mesaje de *solidarizare* a oamenilor împotriva „*ideologiei de tip Barnevernet*”. Totodată, alți petenți au făcut observații pozitive ori negative - uneori tendențioase, la adresa unor personalități de prim-rang ale României. De asemenea, unii petiții au contestat aspecte referitoare la partidele politice și alegerile prezidențiale.

În contextul desfășurării în anul 2019 a alegerilor pentru Președintele României, Curtea Constituțională a primit din partea unor petenți solicitări de admitere a candidaturii, fără respectarea condițiilor referitoare la candidaturi, astfel cum sunt acestea reglementate în Legea nr.370/2004 pentru alegerea Președintelui României, republicată. În aceste situații, petenții au fost informați asupra dispozițiilor art.4 alin.(1) din legea incidentă, precum și cu privire la dispozițiile art.27 alin.(1), art.28, art.29 alin.(1), art.31 alin.(1) și alin.(2) din aceeași lege.

În general, se poate constata că petiționarii nemulțumiți de răspunsul primit din partea *autorității competente* înțeleg să se adreseze Curții Constituționale pentru a obține rezolvarea dorită, petițiile fiind concepute de către cei în cauză drept așa-zisă „*ultimă*” cale de soluționare a problemelor de interes pentru petiționari, Curtea fiind percepută drept autoritatea supremă în stat, de la vârful ierarhiei judiciare ori dispunând de posibilități nelimitate de cenzură în privința celorlalte autorități publice.

Petițiile adresate Curții Constituționale au fost tratate cu responsabilitate, urmărindu-se soluționarea corespunzătoare a acestora, în termenele de răspuns stabilite de legiuitor.

Cele 816 petiții înregistrate în anul 2019 la Curtea Constituțională au fost soluționate în termenul și în conformitate cu prevederile Ordonanței Guvernului nr.27/2002 privind reglementarea activității de soluționare a petițiilor, fie prin comunicarea răspunsului către petent, fie prin clasare în temeiul art.7 sau, după caz, în temeiul art.10 alin.(2) din actul normativ menționat, fie, în 5 cazuri, prin trimitere către „*autoritățile publice sau instituțiile publice care au ca atribuții rezolvarea problemelor sesizate*”, în sensul prevederilor art.6¹ din același act normativ, petiționarul fiind înștiințat despre aceasta.

Menționăm că la clasificarea realizată au fost luate în considerare și petițiile anonime.

p. SECRETAR GENERAL

în temeiul art.3 din Ordinul președintelui Curții Constituționale nr.16/2018

Consilier cu atribuții de consilier juridic,

Mihaela-Violeta OPREAN